

شرکت‌های بیمانکاری؛ بلای جان کارگران

ناصر چمنی، فعال کارگری

در ابتدا باید هفته کارگر رابه تلاشگران سراسر کشور تبریک بگوییم. کارگران به فرموده هبری، سربازان جنگ اقتصادی هستند و همواره نقش مهمی در راستای توانمندسازی اقتصاد و پیشبرد صنعت و تولید کشور در شرایط سخت حریم ایفا کرده‌اند.

در تمام دنیا یک‌ماهه‌ی (یازدهم اردیبهشت‌ماه) به عنوان روز کارگر نام‌نهاد شده است ولی در تقویم‌ماهه یک‌روز بسنده نشده و از زمان بنیانگذار انقلاب اسلامی تاکنون، پنجم اردیبهشت ماه تا یازدهم اردیبهشت ماه به عنوان هفته کارگر و به منظور ارزش گذاشتن و بزرگداشت مقام کارگران کشور نامگذاری شده تا به دغدغه‌ها و مطالبات جامعه کارگری پرداخته شود. در بیان خواسته‌های جامعه کارگری، معتقدم حذف شرکت‌های بیمانکاری از مهمترین مطالبات کارگران است. کارگران همچنان پیگیر امنیت شغلی خود هستند و انتظار دارند شرکت‌های بیمانکاری که به عنوان دلال نیروی انسانی در حال گسترش هستند، حذف شوند. این شرکت‌ها باید در پروژه‌ها ورود کنند نه در کارهایی که دارای ماهیت دائم و مستمر هستند. متأسفانه شرکت‌های بیمانکاری، بلای جان نیروهای کار و اقتصاد کشور شده‌اند. کارگران به جای شرکت‌های واسطه‌ای، باید مستقیماً با کارفرمای اصلی قرار داد ببندند چرا که وجود بیمانکاری‌ها در مجموعه‌ها غیر قانونی است و باید دست آنها از مجموعه‌های صنعتی و تولیدی کشور کوتاه شود.

در عین حال ۹۶ درصد جامعه کارگری با قراردادهای موقت مشغول کار هستند. نبود امنیت شغلی بزرگترین دغدغه کارگران بعد از معیشت به شمار می‌رود لذا از فراسویان کارگری مجلس انتظار داریم در مباحث کارگری خصوصاً تدوین آیین‌نامه تبصره دو ماده ۷ قانون کار از وزارت کار سوال کند که چرا این آیین‌نامه تاکنون تدوین نشده و تعیین تکلیف مشاغل دارای ماهیت مستمر و غیرمستمر را مطالبه کنند همچنین حق آزادی تشکل‌ها و ایجاد تشکل‌های مستقل، از دیگر مطالبات اصلی کارگران است. ایجاد سندیکاها و تشکل‌های آزاد کارگری در قانون کار دیده شده و انتظار داریم به جای اصلاح، اجرای قانون کار را شاهد باشیم. ما باید به مقاوله‌نامه ۹۸ سازمان جهانی کار بپیوندیم تا از این مساله سوءاستفاده نشود و ارزش ندارد که دولت در مجامع بین‌المللی به دلیل چنین مباحثی زیر سوال برود و این‌طور اعلام شود که دولت در تشکل‌های کارگری نفوذ دارد.

ضمناً باید به تصویب افزایش ۵۷ درصدی دستمزد کارگران اشاره کنم. این افزایش اگر نسبت به تورم بیشتر تصویب شد ولی وقتی بنابر اعلام مرکز آمار ایران در یک ماه گذشته بیش از ۵۰ درصد قیمت کالاها و اساسی و خوراکی‌ها گران شده است یعنی ۵۰ درصد از دستمزدی که یک ماه از تصویب آن می‌گذرد و کارگران شاید هنوز به‌طور کامل دریافت نکرده باشند، کم شده است.

معتقدم افزایش خوب دستمزد موجب ایجاد اشتغال پایدار می‌شود، هر چند عده‌ای در تلاشند تا بحث افزایش دستمزد را به حاشیه‌بردن بین جامعه کارگری و کارفرمایی تشن ایجاد کنند ولی حقیقت آن است که افزایش خوب دستمزد باعث می‌شود که بیمه‌شدن اجباری بیشتری داشته باشیم و اشتغال به کار بیشتری در کشور به وجود آید.

در پایان باید گفت عده معدودی در تلاشند تا افزایش دستمزد را به چالش بکشند و توافق قانونی صورت گرفته در شورای عالی کار را زیر سوال ببرند که معتقدم وزارت کار باید به جای کوتاه آمدن در این زمینه واکنش جدی و قاطعی نشان بدهد تا حاشیه‌های مزدی به وجود نیاید و افرادی که دنبال تحریک و ملتعب کردن جامعه کارگری هستند به هدف خود نرسند.

اخبار کارگری

کارگران پتروشیمی بوشهر اعتصاب کردند

صدها کارگر پتروشیمی بوشهر، دوشنبه ۵ اردیبهشت، در اعتراض به دستمزدهای نامناسب و تغییر نوبت کاری، در سایت ۱۱ این پتروشیمی اعتصاب کردند. مطالبات کارگران، افزایش دستمزد، تغییر نوبت کاری به ۲۰ روز کار و ۱۰ روز استراحت، بهبود وضعیت خوابگاه‌ها و غذای کارکنان شده است.

اردیبهشت ماه؛ مرگ آن دو کارگر جوان را به خاطر می‌آورد

هفته کارگر؛ زمانی برای ثبت عکس‌های یادگاری مسؤلان

زهر معرفت

یازدهم اردیبهشت هر سال باهمان اول ماهی در تقویم جهانی به نام کارگر نامگذاری شده است. در ایران هم به رسم تمامی کشورهای جهان، این روز هفته منتهی به آن گرمای داشته شده و حتی گاهی نیز نهادهای امنیتی اجازه می‌دادند تا کارگران با برگزاری راهپیمایی سراسری، مطالبات خود را در این روز فریاد بزنند با این حال سال گذشته، این روز با حادثه‌ای همراه شد که مظلومیت کارگر ایرانی را در چندین به‌اثبات رساند.

اردیبهشت سال ۱۴۰۰ و درست در روز جهانی کارگر، در تونل شماره ۴۲ معدن طرز به دلیل بریزش ناگهانی سقف کارگاه، دو کارگر جوان ۳۰ و ۲۵ ساله حبس شدند و بعد از گذشت یک هفته، امدادگران پیکری جان آنها را از زیر آوار بیرون کشیدند. از همین روز، روز کارگر امسال و سال‌های آینده مصادف است با سالمرگ آن دو کارگر جوان...

تقدیر و تشکر زبانی از کارگران در همان ۱۱ اردیبهشت سسال گذشته تمام شد اما مرگ کارگران در تمام طول سال ادامه داشت؛ سوختن شش کارگر در حادثه آتش‌سوزی یک کارگاه میل‌سازی، کشته و زخمی شدن ۵ کارگر شهرک صنعتی البرز قزوین بر اثر سقوط در مخزن مواد، کشته شدن دو کارگر در جریان کار در قطعه دوم پروژه آزادراه تهران-شمال، مرگ دو کارگر در کارگاه معدن خاک‌نوسوز نیلچیان، مرگ سه کارگر در پی ریزش دیوار

بتنی در سراب، کشته شدن دو کارگر بر اثر ریزش معدن نمک در گرمسار، مرگ ۵ کارگر یک کارگاه میل‌سازی در تهران، کشته شدن دو کارگر در حادثه کارخانه فولاد سپهر شرق عجب‌شیر، مرگ سربالی سه کارگر کارخانه فولاد البرز ناب آرش، مرگ یک کارگر زن جوان ۲۱ ساله بر اثر گیر کردن مقنعه‌زیر دستگاه، کشته شدن سه کارگر کارخانه ثامن مهران گستر بر اثر آتش‌سوزی، مرگ ۴ کارگر در انفجاری در کارخانه حلواشکری بیدک...

اینها تنها چند نمونه شاخص از حوادث کارگری منجر به مرگ در طول یک سال گذشته است که به این تعداد باید مرگ بی‌وقفه کارگران ساختمانی، مرگ‌بی‌شمار سیمانیان، مرگ کولبران، مرگ پاکبانان بر اثر تصادف و مرگ کارگران در تصادف‌های پی‌درپی سروسری‌های فرسوده کارگری را نیز اضافه کرد. به علاوه در این آمار سخنی از مصدومیت و مرگ ناشی از بیماری کارگران در جریان حوادث ناشی از کار نیارده‌ایم که شمردن آنها زمان بسیاری می‌برد. اشاره به شمار حوادث کار آن هم در روزهایی که منسب به کارگران است، برای این است که بگوییم گرمای داشت این روز تنها بر گزازی چند مراسم و تقدیر از چند کارگر و تبدیل یک روز به یک هفته امکان پذیر نیست. روز کارگر را باید با اراج‌نهندی به کارگران و حقوق آنها پاس داشت.

کارگران جهان سال‌ها در مخالفت با ساعات‌های طولانی کار، شرایط نامناسب و نایمن کار، در یافت ناچیز

دستمزد و در یک کلام برای بهبود شرایط کاری خود مبارزه کردند و در نهایت توانستند به بخشی از خواسته‌های خود برسند. روز جهانی کارگر در واقع به پاس تمام این تلاش‌ها و مبارزات برای رسیدن به حقوق کارگران گرمی داشته می‌شود. به واقع حقوقی که امروز در قالب قانون کار کشورها تنظیم شده همان دستاورد سال‌ها مبارزات کارگری است و میزان پایبندی به این قانون و ضمانت اجرایی آن نشان از میزان اهمیت کارگران در یک کشور دارد.

پس اگر در کشوری مثل ایران، میزان حوادث کار این چنین بالاست و روز کارگر مصادف می‌شود با سالمرگ دو کارگر جوانی که در یکی از پر حادثه‌ترین معادن ایران جان باختند، نمی‌توان از ارج‌نهندی واقعی بر کارگران سخن گفت و شعار حمایت از آنها را تبدیل به نردبانی برای رسیدن به خواسته‌ها و منویات شخصی و گروهی و حزبی کرد.

زنجیره عواملی که قانون کار را بی‌اعتبار می‌کند

قانون کار در مواد ۸۵ تا ۹۵ به حفاظت فنی و بهداشت محیط کار اشاره دارد اما آمار حوادث کار و میزان بالای بیماری‌های ناشی از کار نشان می‌دهد این مواد حمایتی همچون دیگر مواد قانون کار چندان رعایت نمی‌شود. در واقع زنجیره‌ای از علل، ضمانت‌اجرایی قانون کار را کاهش داده تا جایی بود این قانون نه از جان کارگران می‌تواند حمایت کند و نه از مال و زندگی آنها و اگر بگوییم سر این زنجیره علل را افزایش قراردادهای موقت و ضعف تشکل‌های

اگر در کشوری مثل ایران، میزان حوادث کار این چنین بالاست و روز کارگر مصادف می‌شود با سالمرگ دو کارگر جوانی که در یکی از پر حادثه‌ترین معادن ایران جان باختند، نمی‌توان از ارج‌نهندی واقعی بر کارگران سخن گفت

کارگری تشکیل داده، بیراهه نگفته‌ایم. این دو عامل که خود تشدیدکننده و تکمیل‌کننده یکدیگر هستند، امنیت شغلی کارگران را به خطر انداخته‌اند و کارگری که امنیت شغلی ندارد نمی‌تواند در مقابل زیاده‌خواهی‌های کارفرما بایستد. او در هر شرایطی باید پای کار بایستد و در چنین وضعیتی است که کارگران در محیط‌های نایمن کار می‌کنند، دچار حادثه می‌شوند، مرگ همکاران خود را می‌بینند اما همچنان به کار خود ادامه می‌دهند.

روایت یک کارگر از یک حادثه شغلی و اتفاقات پس از آن

روایت «مهدی. ف» کارگر تازه‌اخراج‌شده یکی از معروفترین کارخانه‌های لبنیات کشور، ارتباط بین امنیت شغلی و حوادث کار را به خوبی نشان می‌دهد: «چند روزی بود که کار کارگران اخراج‌شده کمکی هم به گردن رانندگان افتاده بود. کارفرما برای اینکه از بار هزینه‌ها کم کند ۶۰ نفر از نیروهای کمکی را اخراج کرد و

به راننده‌ها گفت برای خالی کردن بار به فروشنده‌ها کمک کنند و پورسانتشان را بگیرند. همان زمان هم هیچ کدام از راننده‌ها قبول نکردند اما کارفرما گفت یا قبول می‌کنید یا اخراج می‌شوید. به خاطر اینکه از کار اخراج نشویم حرف زور کارفرما قبول کردیم. سه چهار روز از شرایط جدید کاری می‌گذشت که آن حادثه بر ما افتاد».

بخشی از گزارش اداره کار درباره چگونگی وقوع حادثه به این شرح است: «آقای ف (فرد حادثه‌دیده) وارد یخچال کامیونت شده و پس از تخلیه جعبه‌های لبنیات به هنگام خارج شدن از یخچال کامیونت ناگهان تعادل خود را از دست داده و از ارتفاع ۱۲۰ سانتیمتری روی زمین سقوط می‌کند و دچار مصدومیت می‌شود». اداره کار در ادامه گزارش خود «عدم تجهیز خودرو به نردبان مناسب قابل حمل جهت ورود و خروج به کابین یخچال کامیونت و بی‌احتیاطی و تعجیل در انجام کار» را علت وقوع حادثه می‌داند که طبق این گزارش «شرکت لبنی و بستنی... به میزان ۸۰ درصد و آقای مهدی. ف به میزان ۲۰ درصد» مقصر حادثه شناخته می‌شوند.

مهدی می‌گوید: «در کت همان موقع گفت پایت را عمل نمی‌کنیم، باید پایت را قطع کنی یا ماهی یکبار آمپول بزنی و بی‌حسی کنی و با همین پای ناقصت کار کنی».

او حالا کارگری است که یک پایش را از دست داده و دیگر نمی‌تواند مثل قبل کار کند. «از کارفرما شکایت کردم چون اداره کار، کارفرما را ۸۰ درصد مقصر حادثه دانست. همان زمان مدیر ترابری از من خواست تا رضایت دهم و شکایتم را پس بگیرم. کارفرما هم من را صدا کرد و گفت شکایتت را پس بگیر اما در عوض تا هر زمانی که شرکت پابر جاست اینجا بمان و کار سبکتی انجام بده».

برای مهدی و همه کارگرانی که قراردادشان یک ماهه است، تضمین کار کردن تا زمان بازنشستگی در یک شرکت و داشتن امنیت شغلی آرزوی بزرگی است. «وعده و وعید کارفرما را قبول کردم و شکایتم را پس گرفتم و حتی دیه‌ای هم از کارفرما نگرفتم. تعهدی هم نگرفتم که حضورم در شرکت را تا زمان بازنشستگی تضمین کند. فقط ساکت شدم و به کار ادامه دادم» اما کارفرما فقط سه سال به قولش پایبند ماند. حادثه در مهر سال ۹۷ اتفاق افتاد و مهدی که قرار بود تا هر زمان که کارخانه پابر جاست در آنجا بماند، اسفند ۱۴۰۰ از کار اخراج شد. «اسفند

اگر ۹۵ درصد از کارگران، قرار داد موقت نبودند و هیچ کارفرمایی حق نداشت در کارهای مستمر قراردادهای یک ماهه ببندد، شاید شاهد آمار بالای حوادث ناشی از کار در کشور نبودیم و زنان کارگران برای مطالبه حقوق خود بند نمی‌آمد

سال ۱۴۰۰ نامه عدم نیاز من را زدند و اخراج کردند. بارها به میدان هروی رفتم. دفترشان آنجاست. می‌خواستم کارفرما را ببینم و قولش را یادآوری کنم اما کارفرما گفته بود که من را به شرکت راه ندهند». می‌گوید: «شתיاب کردم که به کارفرما اعتماد کردم. کاش همان زمان تعهدی از او گرفته بودم یا حداقل دیه‌ام را می‌گرفتم. من برای ماندن در شرکت باید از شکایتم صرف‌نظر می‌کردم. از شکایت و دیه‌ام گذشتم تا در شرکت بمانم و کار کنم اما حال‌نه کار دارم و نه بدن سالم».

اگر قرارداد کار دائم بود

تصور کنید قرارداد مهدی، کارگر آن کارخانه لبنیاتی معروف، دائم بود که در آن صورت احتمالاً اوضاع خیلی فرق می‌کرد. شاید از همان اول او مجبور نمی‌شد برای ماندن در شرکت، کاری که از طرف کارفرما به او تحمیل شده و خارج از وظایفش بوده را قبول کند یا شاید خیلی راحت درخواست نردبان متحرک می‌کرد تا احتمال وقوع حادثه را کمتر کند. اگر مهدی کارگر قرارداد دائم بود، مجبور نمی‌شد بعد از حادثه برای ماندن در شرکت از شکایت و دیه‌اش صرف‌نظر کند که بر عکس، جرأت می‌کرد مقابل کارفرمای که ۸۰ درصد مقصر از دست دادن پایش است، بایستد و حشش را بگیرد. اگر ۹۵ درصد از کارگران قرارداد موقت نبودند، شاید شاهد آمار بالای حوادث ناشی از کار در کشور نبودیم. اگر دادنامه ۱۷۹ ابطال می‌شد و دیگر هیچ کارفرمایی حق نداشت در کارهای مستمر قراردادهای یک ماهه با کارگانش ببندد، زنان کارگران این چنین برای مطالبه حقوق خود بند نمی‌آمد. اگر قراردادها دائم بود و امنیت شغلی می‌توانست امنیت جانی و مالی کارگران را تضمین کند، شاید امروز سالمرگ آن دو کارگر جوان معدن البرز شرقی نبود و می‌توانستیم راحت تر روز کارگر را تبریک بگوییم.

سازمان هواپیمایی کشوری فعالیت پروازی خود را از اسفندماه سال گذشته آغاز کرده و به تبع آن سایر شرکت‌های زیرمجموعه آن از جمله شرکت خدمات فرودگاهی، هما، شرکت مهندسی تعمیر و نگهداری هواپیما، خدمات مسافرتی و جهانگردی صبا، مرکز آموزش‌های هوایی همانین فعال شده و در کنار هما بخشی از هزینه‌ها را بر عهده خواهند گرفت. با توجه به دولتی بودن شرکت‌ها و در راستای تکلیف قانونی دولت از جمله منطبق بر بند (ج) ماده (۹) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی، حقوق افراد عضو و تحت پوشش در قبال تعهدات قانونی سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای این نظام تحت ضمانت دولت خواهد بود و دولت مکلف است تعهدات مالی، اعتباری و ساختاری را در این زمینه ایجاد کند. لذا با توجه به موارد فوق و وجود اشکالات قانونی، نظر به اینکه در تبصره فوق‌الذکر بر رعایت حقوق قانونی و شرعی هر دو صندوق تأکید شده، از شما استدعا دارد، به منظور رفع دغدغه و نگرانی قریب به ۱۲۳۰ نفر بازنشستگان و مستمری‌بگیران این شرکت که با خانواده‌های ایشان بالغ بر ۵۰ هزار نفر خواهند بود، ضمن دستور بررسی موارد فوق در راستای جلوگیری از تضییع حقوق قانونی، دستور دهید نسبت به توقف عملیات اجرایی این واگذاری اقدامات لازم به عمل آید.

و کارکنان خود مواجه بوده، در پرداخت حقوق و مزایای کارکنان خود کوتاهی نکرده و از این پس نیز با توجه به رفع موانع از جمله رفع تحریم‌ها و گشایش مالی و اقتصادی قادر به تأمین هزینه‌ها از جمله پرداخت هزینه حقوق بازنشستگان در راستای وظایف ذاتی خود خواهد بود. همچنین شرکت هواپیمایی چابهار از شرکت‌های تابعه مؤسسه صندوق بازنشستگی و وظیفه کارکنان هما با اخذ مجوز AOC از

و اختیارات وزارت نفت توسط نمایندگان مجلس هشتم، استقلال خود را حفظ کرد و بازنشستگان و مستمری‌بگیران همان نسبت به این واگذاری رضایت نداشته و موجب ایجاد نگرانی عمیق آنان نسبت به آینده خود شده است. در بخش پایانی نامه آمده است: شرکت‌ها تاکنون به استثنای یک سال اخیر که به دلیل شرایط خاص ایجاد شده با کمبود نقدینگی جهت پرداخت حقوق و مطالبات معوقه بازنشستگان

صندوق بازنشستگی هم‌را به بازنشستگی کشور واگذار نکند

و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری است و بر همین اساس در زمره شرکت‌های دولتی تلقی نمی‌شود. دیوان عدالت‌داری نیز به استناد اینکه این مؤسسه غیردولتی است، همواره شکایت علیه آن را خارج از حدود صلاحیت احصا شده دیوان عدالت‌داری اعلام کرده، ضمن اینکه قطع نظر از دادنامه‌های صادره از سوی دیوان، مطابق تعریف مقرر در ماده ۲ قانون مدیریت خدمات کشوری مؤسسه صندوق بازنشستگی و وظیفه کارکنان هما فاقد اوصاف مقرر در مستند دارای ایهام و اشکال قانونی و معاینه قوانین تأسیس، اساسنامه، آیین‌نامه استنادی مستخدمین هما و... است. از آنجا که تأمین حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران هم‌در راستای تبصره ۲ ماده ۳۴ آیین‌نامه استنادی شرکت توسط هواپیمایی ایران صورت پذیرفته و صرفاً بخش اندکی از امور رفاهی بازنشستگان توسط مؤسسه انجام شده، لذا مؤسسه مورد اشاره ماهیت یک صندوق بازنشستگی را ندارد.

در ادامه این نامه آمده است: مؤسسه صندوق بازنشستگی و وظیفه کارکنان هما به استناد ماده ۷ اساسنامه خود یک مؤسسه خصوصی غیرانتفاعی در بخش دیگری از این نامه آمده است: با استناد به فتوای امام خمینی (ره) در سال ۱۳۶۴ که مورد تأیید حضرات آیات مرحوم علوی گرگانی و نیز مکارم شیرازی نیز قرار گرفته، دخل و تصرف در اموال خصوصی افراد در چنین عرصه‌هایی بدون رضایت و اذن آنها جایز نیست، مضافاً اینکه صندوق بازنشستگی نفت نیز با استناد به فتوای امام، در سال ۱۳۹۱ در جریان تصویب قانون جدید مربوط به وظایف

خبر

در نامه‌ای به رئیس‌جمهور مطرح شد: